

JOS

Ještěd | Oybin | Šniežka

DIVADELNÍ ZEITUNG THEATER NOVINY

#3|2018

divadlofxšaldy

WILLKOMMEN | VÍTEJTE | WITAMY

WAS BEDEUTET DIE BEWERBUNG „KULTURHAUPTSTADT ZITTAU 2025“ FÜRS DREILÄNDERECK?

Dorotty Szalma,
Schauspielinstantin
Gerhart-Hauptmann-
Theater Görlitz-Zittau

Die Frage, warum man sich darum bewirbt Kulturhauptstadt 2025 zu sein, beantwortet sich darin, was Kultur bedeutet. Kultur ist unser immaterielles Erbe, das das Leben des Menschen erst lebenswert macht. Es geht nicht nur darum, die großen Potentiale der Stadt Zittau, unserer Region und des Dreiländerecks auszuschöpfen. Es geht vor allem auch um die Frage, welche Zukunft wir für uns wünschen und was wir unseren Kindern hinterlassen wollen.

Pytanie, dlaczego ktoś ubiega się o Stolicę Kultury 2025, odpowiada na to, co oznacza kultura. Kultura jest naszym niematerialnym dziedzictwem, które sprawia, że warto żyć. Nie chodzi tylko o wykorzystanie wielkiego potencjału miasta Zittau, naszego regionu i Trójstyku. Przede wszystkim chodzi o kwestię, jaką przyszłości chcemy dla siebie i co chcemy pozostawić naszym dzieciom.

Odpověď na otázku, proč se ucházet o titul Evropské hlavní město kultury, je obsažena ve významu pojmu kultura. Kultura je naše nemateriální dědictví, které teprve dodává lidskému životu hodnotu. Nejde jen o využití velkého potenciálu města Žitavy, našeho regionu a Trojzemí. Jde především o to, jakou budoucnost si pro sebe přejeme a co chceme zanechat našim dětem.

CO ZNAMENÁ KANDIDATURA ŽITAVY NA EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO KULTURY 2025 PRO TROJZEMÍ?

Jarmila Levko,
Ředitelka Divadla
F. X. Šaldy Liberec

Být Evropským městem kultury je výzva pro každé město, které si na své kultuře zakládá a je na ní pyšné. Být Evropským městem kultury znamená předvést se světu, respektive Evropě. Fandím Žitavě v úsilí stát se Evropským městem kultury v roce 2025. Myslím, že šance Žitavy je právě v tom, že leží v Trojzemí a může ukázat společné kulturní aktivity s Čechy a Poláky.

Der Titel „Kulturhauptstadt Europas“ ist eine Herausforderung für jede Stadt, für die Kultur etwas bedeutet und die stolz darauf ist. Er bedeutet, sich in der Welt, in Europa, zu präsentieren. Ich unterstützte Zittau bei den Bemühungen, europäische Kulturhauptstadt 2025 zu werden. Ich denke, Zittau hat durch seine Lage im Dreiländereck eine gute Position – auch weil es sich durch zahlreiche gemeinsame Kulturprojekte mit Tschechien und Polen auszeichnet.

Tytuł "Europejskiej Stolicy Kultury" jest wyzwaniem dla każdego miasta, dla którego kultura coś oznacza i jest z tego dumne. Oznacza to zaprezentowanie się światu, Europie. Popieram Zittau w dążeniu do stania się Europejskim Kulturalnym Miastem w 2025 roku i myślę, że Zittau ma dobrą pozycję ze względu na swoje położenie w Trójstyku – a także dlatego, że charakteryzuje się licznymi wspólnymi projektami kulturalnymi z Czechami i Polską.

CO OZNACZA STARANIE SIĘ O TYTUŁ „ZITTAU STOLICĄ KULTURY 2025” DLA REGIONU TRÓJSTYKU?

Tadeusz Wnuk,
Dyrektor Naczelny Teatru
im. Cypriana Kamila
Norwida w Jeleniej Górze

Hasło zawarte w tytule rozumiemy tak, że w ciągu tych siedmiu lat, które pozostały do 2025 roku, współpraca między Libercem, Zittau i Jelenią Górą osiągnie ten poziom intensywności, że każde z tych miast kolejno będzie przejmować tytuł kulturalnej stolicy euroregionu, stając się, w cyklu trzyletnim, organizatorem najważniejszych wydarzeń życia teatralnego, muzycznego, literackiego, filmowego, plastycznego.

Tento titul pro nás znamená, že v průběhu sedmi let, které ještě zbývají do roku 2025, se spolupráce mezi Libercem, Žitavou a Jelení Horou zintenzivní do té míry, že postupně každé z měst získá titul Evropské hlavní město kultury a v tomto tříletém cyklu se stanou organizátory nejdůležitějších událostí divadelního, hudebního, literárního, filmového a uměleckého života.

Das im Titel enthaltene Signal verstehen wir so, dass die Zusammenarbeit zwischen Liberec, Zittau und Jelenia Góra in den sieben Jahren, die bis 2025 verbleiben, eine solche Intensität erreichen wird, dass jede dieser Städte nacheinander den Titel der Kulturhauptstadt der Euroregion übernehmen und in einem dreijährigen Zyklus der Veranstalter der wichtigsten Ereignisse des Theater-, Musik-, Literatur-, Film- und Kunstlebens wird.

Die trinationale Theaterinitiative J-O-Š, benannt nach den Bergen des Dreiländerecks Ještěd-Oybin-Šniežka, ist eine kreative Partnerschaft zwischen den Theatern in Liberec, Zittau und Jelenia Góra. Über die künstlerischen Ergebnisse wird dreimal jährlich in dieser J-O-Š Theaterzeitung berichtet sowie kontinuierlich im Netz unter: www.g-h-t.de/de/J-O-S/.

Trinacionální divadelní iniciativa J-O-Š, pojmenovaná podle vrcholů Trojzemí Ještěd-Oybin-Šniežka, je kreativní partnerství mezi divadly měst Liberec, Jelenia Góra a Zittau. O uměleckých výsledcích budou třikrát do roka informovat J-O-Š Divadelní noviny a zároveň se o nich lze dočíst na internetových stránkách: www.saldovo-divadlo.cz/j-o-s/o-projektu.

Trójnarodowa inicjatywa teatralna J-O-Š, nazwana od szczytów górskich Trójstyku Ještěd-Oybin-Šniežka, jest twórczym partnerstwem między teatrami w Libercu, Zittau i Jeleniej Górze. O rezultatach artystycznych J-O-Š-ia relacjonuje trzy razy w roku czasopismo teatralne i systematycznie w internecie pod adresem: www.teatrnorwida.pl/projekt-miedzynarodowych-warsztatow-j-o-s/.

Tiráž/Impressum

Gerhart-Hauptmann-Theater Görlitz-Zittau GmbH,
Demianiplatz 2, 02826 Görlitz, Tel. +49 (0)3581 4747-0,
Geschäftsführer: Klaus Arauner, Caspar Sawade

Divadlo F. X. Šaldy Liberec, Zhořelecká 344/5,
460 01 Liberec, Tel. : +420 485 104 188, IČO 00083143,
Ředitelka: Ing. Jarmila Levko

Šéfredakce/Chefredaktion: Jarmila Levko, Caspar Sawade;
Redakce/Redaktion: Elmar Mann (em), Hana Kramer (hk),
Jiří Bartoloměj Sturz (jbs), Michaela Raňanská (mr), Gerhard
Herfeldt, Patřicia Hachtel, Ricarda Böhme, Monika Tomková

Grafický design: Martin Teller | Satz: Sandra Birnbaum
Překladatel/Übersetzer: Kamila Kopec, Hana Nejeptinská (hn),
Petr Pytlík (pp)

Cover © „Cabaret“ GHT Paweł Sosnowski/, Úklady a láska“
DFXŠ Patrik Borecký | Portraits © Paweł Sosnowski, Milan
Bejbl, Klaudia Cieplińska

Druck: Variograph Druck- & Vertriebs GmbH

Vydáno #5: 19.10.2018 v nákladu 170 000 kusů pro Liberecký
kraj a Landkreis Görlitz. Vychází třikrát ročně v rozmezí let
2017 – 2019. Evidenční číslo přidělené MK ČR E 22896.

Veröffentlichung #5: 19.10.2018; Auflage: 170 000 – Verteilung
an Haushalte in Liberec und Zittau sowie an ausgewählte
Kulturorte im Landkreis Görlitz.

Redakční uzávěrka/Redaktionsschluss: 08.10.2018;
Změny a doplnění vyhrazeny/Änderungen und Ergänzungen
vorbehalten.

J-O-Š koordinace/Koordination:
Ricarda Böhme: j-o-s@g-h-t.de, +49 (0)3583-770533,
Michaela Raňanská/Monika Tomková:
tomkova@saldovo-divadlo.cz, +420 720 500 998

DIE EUROPÄISCHE IDEE STÄRKEN

POSÍLENÍ EVROPSKÉ MYŠLENKY

Partner im EU-Geiste/Partner v evropském duchu pro #2025: Dorotty Szalma, Neda Rusjan Bric, Prof. Peter Purg, Thomas Zenker, Ana Zavrtanik Ugrin, Sascha Hargeshheimer, Daniel Ratthel

© Paweł Sosnowski

Gastbeitrag von Oberbürgermeister Thomas Zenker zur Verbindung von J-O-Š und Zittaus Kulturhauptstadtinitiative

Die trinationale Theaterinitiative J-O-Š geht in die nächste Runde, ist in seiner Symbolik immer mehr Menschen präsent und erreicht immer mehr Interessierte. Das freut mich sehr, ist doch diese wunderbare Kooperation inmitten der drei namensgebenden Berge wirklich einzigartig und steht für ein spannendes gelebtes Miteinander in unserem Dreiländereck. Konsequenz beziehen die Partnertheater Menschen aus allen drei Ländern ein und setzen besonders auf den integrativen Faktor Jugend. Wer sonst kann so unbekümmert, jenseits von historischen Belastungen und persönlichen Vorurteilen das Spielen und Inszenieren genießen, wozu nicht selten auch der spöttische Blick auf die Realität gehört?

In den verschiedenen Jahren hat sich J-O-Š wunderbar weiterentwickelt, lädt Gäste aus Nah und Fern – auch aus weiteren Ländern – mit ein und ist damit immer europäischer geworden. Dafür bin ich dankbar und das sollte uns Zittauer als Teilnehmende stolz machen.

Das Experimentierfeld eines Festivals bietet sich an, Begegnungen zu inszenieren, aktuelle Tendenzen aktiv zu hinterfragen, den Theater-schaffenden die Gelegenheit zu geben, ihre Sichtweise in die Gesellschaft zu tragen. Hier konnten wir im vergangenen Jahr schon bei der Eröffnung die völlig neue Energie einer jungen Generation spüren. Im heute stark hinterfragten Europa ist genau dies notwendig: Den Menschen die Energie aus dem Potential verschiedener Nationen zu zeigen. Natürlich können alle, nicht zuletzt die Theater, von den bürokratischen Hürden Europas traurige Lieder singen. Aber das sollte uns doch nicht von der Idee abhalten!

Zittau bewirbt sich mit mehreren Partnern auf allen drei Seiten des Dreiländerecks um den Titel der Europäischen Kulturhauptstadt 2025. Das Festival J-O-Š trägt dabei eine Mitverantwortung besonderer Art: Hier bei uns im Grenzland, wo aus Sicht aller drei Nationen das Randgebiet, der ländliche Raum liegt, wo sich noch vor wenigen Jahrzehnten alle drei Seiten nicht nur spinnefeind, sondern auch echte Gegner waren, genau hier gibt es so hoffnungsvolle kreative und herausfordernde Projekte wie ein erfolgreiches trinacionales Theaterfestival. Hier gibt es viele Kooperationen und ein echtes alltägliches Miteinander. Hier bei uns lebt Europa, hier bewegt es sich. Dank J-O-Š und seinen „Freunden und Verwandten“ im Sport, Kino und den Museen. Viel Erfolg wünsche ich uns allen und besonders der europäischen Idee!

Thomas Zenker, Oberbürgermeister Stadt Zittau

Příspěvek našeho hosta, primátora města Thomase Zenkera ke spojení J-O-Š a hnutí Žitava – hlavní evropské město kultury

Trinacionální divadelní iniciativa J-O-Š pokračuje ve své činnosti, seznamuje se s ní stále více lidí a získává stále více příznivců. Mám z toho velkou radost, neboť tento vynikající společný projekt uprostřed tří hor, které mu daly jméno, je něco jedinečného a svědčí o živé a rušné spolupráci v našem Trojzemí. Partnerská divadla vytrvale přitahují lidi ze všech tří zemí a sází zvláště na faktor integrace mládeže. Kdo jiný než mládež je schopen si bezstarostně, nezatížen minulostí a osobními předsudky, užívat hraní a inscenování, a přitom se nezřídka podívat na realitu i kriticky a s nadhledem?

V minulých letech zažil projekt J-O-Š skvělý rozvoj, zval hosty zblízka i z dálky, i z jiných zemí, a tak získával stále více evropský rozměr. Osobně jsem za to vděčný, a my, obyvatelé Žitavy jako účastníci projektu, bychom na to měli být pyšní.

Experimentální pole divadelního festivalu je ideální příležitostí k organizaci setkání, k rozhovorům o aktuálních tendencích a pro divadelníky možností, jak seznámit veřejnost se svým pohledem na realitu. Letos v květnu jsme už při zahájení cítili zcela novou energii mladé generace. V dnešní těžce zkušované Evropě je potřeba právě tohle: ukázat lidem energii z potenciálu různých národů. Samozřejmě bychom mohli všichni, nejen divadla, zpívat smutné písně o byrokratických překážkách Evropy. Ale to by přece nemělo oslabit naši myšlenku!

Žitava se společně s dalšími partnery ze všech tří stran Trojzemí uchází o titul Evropské hlavní město kultury 2025. Festival J-O-Š má v této souvislosti zvláštní zodpovědnost. Tady u nás v příhraniční oblasti, kde je z pohledu všech tří národů konec světa, zapomenutý kraj, kde na sebe ještě před několika desetiletími všechny tři strany nejen hleděly jako na nepřátele, ale byli skutečnými protivníky, právě zde existují nadějně kreativní a podnětné projekty jako tento úspěšný trinacionální divadelní festival. Rozvíjí se tu všestranná spolupráce a pravé každodenní partnerství. Tady u nás Evropa žije, tady se něco děje. Za to patří dík projektu J-O-Š a jeho „přítelům a příbuzným“ z oblasti sportu, kinematografie a muzeí. Mnoho úspěchů přeji nám všem a zvláště evropské myšlence!

Thomas Zenker, primátor města Žitava

Úklady a láska (Karolína Baranová | DFXŠ)

© Patrik Borecký

ÚKLADY A LÁSKA V DIVADLE F. X. ŠALDY „KABALE UND LIEBE“ IM F. X. ŠALDY-THEATER

Slavná hra Friedricha Schillera baví publikum i liberecké herce

Inscenace nestárnoucí německé klasiky Úklady a láska v Divadle F. X. Šaldy je dalším úspěšným krokem v česko-německém dialogu, který je veden v rámci projektu J-O-Š mezi divadelními soubory v Liberci a Žitavě.

Inscenaci vytvořil jeden z nejuznávanějších současných českých režisérů, Ivan Krejčí, který vyostřil drama do živé grotesky s kabaretními prvky. Diváky zaujme především postava komentátora v jedinečném podání Markéty Tallerové, držitelky prestižní Ceny Thálie za muzikálové herectví. Její cynické poznámky k ději jsou totiž dopsané jako jízlivé kabaretní písně a Tallerová baví publikum bravurním výkonem hereckým i pěveckým současně.

Ústřední dvojice mladých milenců se stala velkou příležitostí pro nejmladší členy souboru – Elišku Jansovou a Michala Lurie. Dvojici intrikánů si pak vychutnali Zdeněk Kupka (Premiér von Walter) a Tomáš Váhala (Wurm) a v jejich výtvorech poznáme mnohé dnešní politiky. Celou síť intrik ovšem řídí profesionální milenka Lady Milfordová v brilantním podání Karolíny Baranové. Právě na ní může divák nejvíce obdivovat rafinované a svůdné kostýmy polské výtvarnice Małgorzaty Galaš-Prokopf, která se na inscenaci podílela také díky projektu J-O-Š.

Premiéra Úkladů a lásky si 15. června 2018 vysloužila dlouhý potlesk. Přijďte se i vy přesvědčit, že Schiller do nádherné historické budovy Šaldova divadla skutečně patří. Vždyť právě jeho Vilém Tell byl první hrou, která se na libereckém jevišti roku 1883 při slavnostním otevření hrála! (lc)

Úklady a láska (Markéta Tallerová | DFXŠ)

© Patrik Borecký

Schillers Werk unterhält Publikum und Liberecer Schauspieler

Die Inszenierung des deutschen Klassikers „Kabale und Liebe“ im F. X. Šaldy-Theater ist ein weiterer erfolgreicher Schritt im tschechisch-deutschen Dialog, der im Rahmen des Projektes J-O-Š zwischen den Theaterensembles in Liberec und Zittau geführt und entwickelt wird.

Die Inszenierung ist das Werk des renommierten zeitgenössischen tschechischen Regisseurs Ivan Krejčí, der das Drama zu einer lebhaften Groteske mit Kabarett-Elementen zugespitzt hat. Die Zuschauer werden vor allem durch die Figur des Erzählers in der einzigartigen Darbietung von Markéta Tallerová, Preisträgerin des Thálie-Preises für Musical-Schauspielkunst, gefesselt. Ihre zynischen Bemerkungen erklingen neben der Handlung als boshafte Kabarett-Gesänge und Tallerová amüsiert das Publikum mit ihrer wundervollen schauspielerischen und musikalischen Kunst.

Die Figuren der jungen Geliebten bieten den Mitgliedern des Ensembles – Eliška Jansová und Michal Lurie – eine gute Gelegenheit, um ihr Können zu beweisen. Das Paar der Intriganten wird mit trügerischer Eleganz von Zdeněk Kupka (von Walter) und Tomáš Váhala (Wurm) dargestellt und gerade in ihren Figuren erkennen wir viele unserer heutigen Politiker. Das Intrigennetz wird allerdings von der professionellen Geliebten Lady Milford in unwiderstehlicher Darbietung von Karolína Baranová gesponnen. Besonders bei ihrer Figur können die Zuschauer die raffinierten und verführerischen Kostüme der polnischen Künstlerin Małgorzata Galaš-Prokopf, die an der Inszenierung dank der Theaterinitiative J-O-Š teilgenommen hat, bewundern.

Die Premiere von „Kabale und Liebe“ erhielt am 15. Juni 2018 großen Applaus. Jeder sollte sich davon überzeugen, dass Schillers Werke zum wunderschönen Gebäude des F. X. Šaldy tatsächlich wunderbar passen. Es war schließlich sein Schauspiel „Wilhelm Tell“, das als erste Inszenierung auf der Bühne in Liberec im Jahre 1883 bei der feierlichen Eröffnung gezeigt wurde! (lc/pp)

WORKSHOP OCHUTNEJTE DIVADLO OPĚT SLAVÍ ÚSPĚCH „SO SCHMECKT THEATER!“ ERFOLGREICH

Unikátní projekt Divadla F. X. Šaldy letos nabídnul dvě nové dílny

Po loňském velmi vydařeném ročníku letního workshopu Ochutnejte divadlo, kde bylo mottem i společným přáním organizačního týmu udělat „První krok“, se tato veřejnosti otevřená akce Divadla F. X. Šaldy uskutečnila i letos, tentokrát s heslem „Na vlastní nohy“. Pětidenních divadelních dílen pro účastníky starší 10 let se ve dnech 13.-17. 8. 2018 zúčastnilo 51 lidí a v Malém divadle v Liberci tak bylo opravdu rušno.

Workshop Ochutnejte divadlo proběhl již podruhé za podpory projektu Mezinárodní spolupráce divadel J-O-Š v Trojzemí Německo-Polsko-Česká Republika a zahrnoval celkem 4 unikátní dílny, které si vyzkoušeli všichni přihlášení. „Dramatickou dílnu vedli dva liberečtí činoherci, Jan Jedlinský a Petr Hanák, taneční dílnu pak měl na starosti Australan Mischa Hall, který se zaměřuje nejvíce na současný tanec,“ uvedla Michaela Raňanská, koordinátorka projektu. „K dílnám z loňského roku přibýly však ještě dvě další – commedia dell’arte, kterou vedli Maddalena Rossi s Jáchymem Kučerou, a literární dílna Matheje Thomky.“

Dílna zaměřená na autorské psaní byla netradiční hlavně tím, že zde vznikaly spíše drobné literární útvary, jako jsou haiku nebo drabble, které pak navíc účastníci ztvárnili na dílně dramatické. „Dá se říci, že všechny texty, které na představení zazněly, vznikly na literární dílně. Dokonce se zde zrodila i sbírka nejlepších textů, kterou si pak všichni účastníci odnesli jako vzpomínku,“ dodává Raňanská.

Commedia dell’arte byla pro liberecký kraj zatím jedinečnou možností, jak si středověký druh improvizovaného divadla vyzkoušet v takto specificky zaměřené dílně. Lektori se společně s účastníky workshopu rozhodli, že ve středu 15. 8. 2018 udělají přes poledne na náměstí Dr. Edvarda Beneše v Liberci veřejný happening. Zde mezi kolemjdoucími lidmi představili právě masky commedia dell’arte a četli svá haiku.

Závěrečným výstupem pětidenního úsilí a trénování bylo v pátek 17. 8. 2018 večer představení v Malém divadle, kde si za intenzivní práci všichni účinkující vysloužili bouřlivý potlesk. Odezvy samotných amatérských umělců pak byly také veskrze pozitivní a již teď se spousta z nich těší na svou účast v příštím roce. (mr)

Ochutnejte divadlo (DFXŠ)

© Michaela Raňanská

Liberec Theater-Sommerworkshop um zwei Kurse erweitert

Nach dem letzten sehr gelungenen Jahrgang des Sommerworkshops „So schmeckt Theater!“, bei dem das Motto und der gemeinsame Wunsch des Organisationsteams „den ersten Schritt“ zu gehen war, fand die öffentliche Veranstaltung des F. X. Šaldy-Theaters erneut in diesem Jahr statt, nun unter dem Motto „Auf eigenen Beinen“ stehen. An der fünftägigen Theaterwerkstatt für Gäste ab zehn Jahren nahmen vom 13. bis 17. August 2018 insgesamt 51 Personen teil. Im Kleinen Theater, dem Schauspielhaus in Liberec, ging es somit wirklich lebhaft zu.

Der Workshop „So schmeckt Theater!“ fand dank der Unterstützung des Projektes J-O-Š statt und beinhaltete insgesamt vier einzelne Kurse, an denen alle Angemeldeten teilnahmen. „Der Dramaworkshop wurde von zwei Schauspielern aus Liberec, Jan Jedlinský und Petr Hanák, geleitet, um den Bereich Tanz kümmerte sich der Australier Mischa Hall, der sich auf den zeitgenössischen Tanz konzentriert“, sagt Michaela Raňanská, die Koordinatorin des Projektes. „Die aus dem letzten Sommer bekannten Workshops wurden um zwei neue Kurse ergänzt – Commedia dell’arte, geleitet von Maddalena Rossi gemeinsam mit Jáchym Kučera, und ein Literaturworkshop von Matheje Thomka.“

Die Schreibwerkstatt war ungewöhnlich vor allem dadurch, dass hier sehr kurze literarische Formen wie etwa Haiku oder Drabble entstanden sind, die dann im Schauspielkurs dramatisch verarbeitet wurden. „Man kann sagen, dass alle Texte, die bei der Endpräsentation zu hören waren, in der Literaturwerkstatt entstanden sind. Es gibt sogar eine Sammlung der besten Texte, die alle Teilnehmer als Erinnerung mitnehmen konnten“, ergänzt Raňanská.

Der Kurs zur Commedia dell’arte stellte in der Region Liberec bis dato die einzige Möglichkeit dar, bei der man das mittelalterliche Improvisationstheater in einem speziellen Kunstworkshop probieren konnte. Zusammen mit den Teilnehmern hatten sich die Lektoren dazu entschieden, am 15. August 2018 auf dem Dr.-Eduard-Beneš-Platz in Liberec ein öffentliches Happening zu veranstalten. Hierbei präsentierten sie den Zuschauern die Masken der Commedia dell’arte und trugen ihre Haikus vor.

Nach den fünftägigen Bemühungen und Trainings fand abschließend am Abend des 17. August 2018 eine Aufführung im Kleinen Theater statt, wo alle Mitwirkenden für ihre hervorragende Arbeit mit großem Applaus gewürdigt wurden. Die Kritik der Künstler war durchweg positiv, so dass sich die Teilnehmer schon jetzt auf das nächste Jahr freuen. (mr/pp)

Ochutnejte divadlo (DFXŠ)

© Julius Gulyas

Writer-in-Residence Sascha Hargesheimer auf Recherchetour in Jelenia Góra

© GHT

DAS ECHESTE DREIECKSTÜCK ALS KRIMI

HRA JAKO STVOŘENÁ PRO TROJZEMÍ

„Der Kommissar verschwindet“ – weil Sascha Hargesheimer den kulturellen Spagat wagt

Sascha Hargesheimer erinnert sich an den ersten und letzten Zittauer Abend ganz genau. Das liegt vor allem daran, dass vor den vier Monaten des als Hauptpreis gewonnenen Schreibexils, das Ende Januar begann, seine Berliner Episode endete und nachher, also ab Juno, seine Mannheimer Zeit anfang.

So kam er an einem kalten Winterabend an, genoss bei der Zugfahrt die ewigen Wälder und die abenteuerliche Neißtalfahrt und landete im ruhigen, verschneiten Zittau. Ein Ort zum Durchschnaufen und Nachdenken, wo ihn, den gebürtigen Mainfrankfurter des Jahrgangs 1982, vor allem die Ruhe und die Natur begeisterte. Da er als Single in den Süden reiste, konnte und wollte er sich für ein Dritteljahr ganzheitlich auf diese, seine „Writer-in-Residence“-Zeit einlassen. „Ich brauche beim Schreiben einfach täglich Bewegung und kann da gut denken.“

Wie sein Cottbusser Kollege Daniel Ratthei, der zeitgleich in Zittau weilte und mit dem er einiges unternahm – auch gleichzeitige, jedoch nie gemeinsame Wanderungen, um die Gegend zu erkunden, der aber ab und an mal nach Cottbus musste, um ein, zwei Rollen zu spielen oder seinen Sohn zu besuchen – hatte Hargesheimer auch eine schriftstellerische, jedoch umfangreichere Aufgabe vor der Brust: Ein Stück, das gleichzeitig in allen drei Häusern laufen und funktionieren, nun Ende Dezember fertig sein und am 12. April als Unikat dreifache, parallele Uraufführung feiern soll: „Der Kommissar verschwindet“ heißt der Titel bislang, aber das soll an jedem Ort auf eine andere Weise funktionieren!

„Meine Idee ist, das mit einem ineinander verschachtelten Kriminalstück zu erreichen“, schmunzelt der permanente Basecapträger, will aber nicht mehr verraten, als dass es Vorfälle gibt, die über Grenzen hinweg geschehen, weshalb die drei Länder durchaus Thema sein werden. Auch darüber, wie die drei Partnertheater in Liberec, Jelenia Góra und Zittau (wie offiziell angekündigt) per Liveschaltung miteinander verknüpft werden und wie sich die Stücke dann jeweils unterscheiden, schweigt er spannungswahrend.

Komisař mizí – Sasha Hargesheimer staví kulturní mosty

Sasha Hargesheimer si na svůj první a poslední večer v Žitavě vzpomíná zcela přesně. Je to proto, že jeho „psací exil“, který vyhrál jako hlavní cenu před čtyřmi měsíci, začal koncem ledna, kdy končila jeho berlínská epizoda, a skončil v červnu, kdy začalo jeho mannheimské období. Přijel jedné studené zimní noci do pokojné, zasněžené Žitavy, užívaje si během cesty vlakem nekonečných lesů a dobrodružné jízdy údolím Nisy. Zdejší klid a příroda, vyzývající k odpočinku a přemýšlení, rodáka z Frankfurtu na Mohanem (ročník 1982) nadchlo. Protože sem na jih přijel sám a nezadaný, mohl a chtěl se během těchto čtyř měsíců plně soustředit pouze na svůj „Writers-in-Residence“ pobyt: „Potřebuju při psaní denně pohyb a dobře se mi tu přemýšlí.“

Zároveň s Hargesheimerem pobýval v Žitavě ve stejnou dobu jeho kolega z Chotěbuzi Daniel Ratthei. Společně podnikli mnoho věcí, ale okolí prozkoumávali každý sám na vlastní pěst. Ratthei musel čas od času do Chotěbuzi, aby zde odehrál jednu dvě role a také navštívil syna. Stejně jako Ratthei si Hargesheimer stanovil ještě jeden rozsáhlejší spisovatelský úkol: Hru, která poběží zároveň ve všech třech divadlech. Měla by být hotová koncem prosince a 12. dubna mít unikátní trojnásobnou paralelní premiéru. „Der Kommissar verschwindet“ („Komisař mizí“) – tak zní prozatímní název, ale v každém divadle bude probíhat trochu jinak!

„Chtěl bych vytvořit spletitou, komplikovanou hru s kriminální zápletkou,“ usmívá se Hargesheimer, se svou kšiltovku stále na hlavě. Nechce prozradit nic víc než to, že existují případy, které přesahují hranice, a proto jsou tři země vhodné téma. Mlčí i k tomu (jak bylo oficiálně oznámeno), že by údajně měla být live propojena všechna tři partnerská divadla Liberec, Žitava a Jelení Hora, a že se hra bude v jednotlivých divadlech lišit.

Hargesheimer pracuje od léta jako dramaturg v Mannheimském národním divadle a tuto funkci bude zastávat minimálně tři roky. Získal celou řadu ocenění, stejně jako Ratthei, a má dost životních zkušeností, které mohou napomoci dramatickému zobrazení Východu i Západu.

Auch hat Hargesheimer, der nun seit Sommer für mindestens drei Jahre als Dramaturg am Mannheimer Nationaltheater arbeitet, echte Meriten und Perlen in der Vita, die sich wie bei seinem Kollegen Ratthei in einem spannenden Ost-West-Horizont abbilden lassen.

Denn nachdem er mit 22 Jahren in seiner Heimatstadt das Off-Theater Landungsbrücken Frankfurt mitgründete, trieb es ihn als Assistent ans TAT (Theater am Turm) und dann ans Schauspiel Frankfurt. 2006 ging er dann nach Ostberlin: Armin Petras lockte als Intendant und Mentor, drei Jahre war er fester Regieassistent am damals für seine Produktivität legendären Maxim Gorki Theater.

Armin Petras' Volksbühne als Sprungbrett

Vom Meister konnte er viel abschauen: Neben dem effektiven wie genauen Arbeiten am Rande steter Erschöpfung vor allem, wie man die innewohnende Energie auch so auf die Bühne transferiert, dass sie dann jeden Abend aufs Publikum überschwappt.

Aber er wollte nicht nur assistieren, sondern Eigenes erschaffen: So studierte er ab 2010 Szenisches Schreiben an der Universität der Künste Berlin – und arbeitete daneben als freier Regisseur und Autor. Und das rasch preiswürdig. So wurde die Uraufführung von „Alans Krieg“, einer Bearbeitung des gleichnamigen Comics von Emmanuel Guibert, als Inszenierung 2011 zum Internationalen Figurentheaterfestival nach Erlangen eingeladen. Sein Stück „Polen ist mein Italien“, als Geschichte des verschollenen Science Fiction-Filmers Bela Roberti, gewann zwei Jahre darauf den Münchner Förderpreis für deutschsprachige Dramatik, das Folgestück „In Salz“ wurde mit dem Osnabrücker Dramatikerpreis ausgezeichnet.

Als dann im Juni 2015 die Uraufführung seines „Archiv der Erschöpfung“ im Rahmen der Autorentheatertage am Deutschen Theater Berlin erfolgte, war er angekommen im Kosmos der langen Riege begabter Nachwuchsautoren, Folgeaufträge eingeschlossen: „Die Europäische Wildnis“ wurde bei den Ruhrfestspielen Recklinghausen anno 2016, das Auftragswerk „Choreographien der Arbeit“ ein Jahr später am Leipziger Schauspiel aufgeführt.

Nun steht sein nächstes Stück schon auf seiner Verlagshomepage, noch ohne Inhaltsangabe. Klar ist, dass Zittaus Intendantin Dorotty Szalma das Wagnis der trinationalen Parallelpremiere am Gerhart-Hauptmann Theater inszeniert – und das das Publikum samt Kritiker sich entweder drittelnd entscheiden oder drei Mal kommen muss.

Am letzten Abend, Ende Mai, war er, statt wie geplant vor sich hinzusinnieren oder noch eine seiner beliebten Runden um den O-See zu drehen, dann doch bei einer Podiumsdiskussion in der Christian-Weise-Bibliothek zur Frage, in welcher Welt die Zittauer denn leben wollen. Der Tipp an einen Fragenden, offenbar ein Neubürger oder Rückkehrer, warum denn abends hier so wenig los sei, stieß ihm auf und machte den Abschied, nun schon mitten im heißesten Sommer, leichter: Selbst machen oder wieder gehen. Er nahm ihn für bare Münze. Und tat: beides. (em)

Hargesheimer již ve svých 22 letech spoluzakládal ve svém rodném městě off-divadlo „Landungsbrücken Frankfurt“ (Přístavní můstky Frankfurt), poté pracoval jako asistent v „TAT“ (Theater am Turm – Divadlo u věže) a později v městském divadle ve Frankfurtu.

V roce 2006 odešel do východního Berlína, kam ho přilákal umělecký ředitel a mentor legendárního a tehdy velmi produktivního divadla Maxima Gorkého Armin Petras. Hargesheimer zde působil tři roky jako stálý asistent režie.

Lidové divadlo Armina Petrasy jako odrazový můstek

Od tohoto mistra odkoukal mnohé: Především efektivní a přesnou práci na pokraji totálního vyčerpání, ale také to, jak se vnitřní energie dá přenést na jeviště, aby se každý večer mohla přelít do publika.

Práce asistenta ho ale neuspokojovala, měl ambice vytvořit i něco vlastního. A tak začal v roce 2010 studovat scénické psaní na Umělecké univerzitě v Berlíně a přitom pracoval jako režisér na volné noze a také autor. Velmi brzy získal první ocenění: Například premiérové představení „Alans Krieg“ (Alanova válka), zpracování stejnojmenného komiksu Emmanuela Guilberta, se stalo inscenací roku 2011 a bylo pozváno na mezinárodní festival loutkového divadla do Erlangenu. Jeho hra „Polen ist mein Italien“ (Polsko je má Itálie), příběh ztraceného filmaře science fiction Bely Robertiho, získala dva roky poté Mnichovskou cenu za německy psanou dramatickou tvorbu. Následující hra „In Salz“ (V soli) byla vyznamenána osnabrückou cenou pro dramatiky.

Po premiéře jeho „Archiv der Erschöpfung“ (Archiv vyčerpání) v roce 2015 v rámci Autorských divadelních dnů v Německém divadle v Berlíně bylo jasné, že je přijat do hvězdného týmu nadaných mladých autorů, a následovaly další zakázky: „Die Europäische Wildnis“ (Evropská divočina) byla uvedena na Porúrských slavnostech v Recklinghausenu v roce 2016, „Choreographien der Arbeit“ (Choreografie práce) o rok později v lipském městském divadle.

Hargesheimerova nová hra je již ohlášena na internetové stránce jeho nakladatelství, ovšem zatím ještě bez podrobností k obsahu. Nicméně je již teď jasné, že umělecká ředitelka ze Žitavy Dorotty Szalma bude tuto odvážnou trinacionální paralelní premiéru inscenovat v divadle Gerharta Hauptmanna. Publikum a kritika budou muset buď hodnotit jen z jedné třetiny, nebo přijít třikrát.

Sascha Hargesheimer si na poslední večer, někdy koncem května, naplánoval lehkou meditaci, popř. svou oblíbenou procházku kolem Olbersdorfského jezera. Místo toho se však přeče jen zúčastnil panelové diskuze v knihovně Christiana Weise na téma „Jak si obyvatelé Žitavy představují svůj svět“. Jeden tazatel, zjevně nový občan města nebo navrátilce, položil otázku, proč se tu večer skoro nic neděje.

To Hargesheimera rozhořčilo, a poradil mu, aby buď sám něco vymyslel, nebo opustil město. Tato rada mu nakonec usnadnila rozloučení, protože si ji sám vzal k srdci a uprostřed horkého léta učinil obojí. (em/hn)

www.spk-on.de
www.spk-on.cz

Inspirieren ist einfach.

Wenn Kulturförderung groß geschrieben wird.

Kunst und Kultur inspirieren und setzen schöpferische Kräfte frei, öffnen Geist und Sinne für Überliefertes und Ungewöhnliches. Die Sparkasse Oberlausitz-Niederschlesien fördert Kunst und Kultur in unserer Region.

Inspirovat se je snadné.

Když je podpora kultury psána velkým písmem.

Umění a kultura inspirují a uvolňují tvůrčí schopnosti, napomáhají duši a smyslům se otevřít pro tradiční a neobvyklé zkušenosti. Sparkasse Oberlausitz-Niederschlesien podporuje umění a kulturu v našem regionu.

 Sparkasse
Oberlausitz-Niederschlesien

LIBERECKÁ OPERA V ROZKVĚTU

DIE OPER IN LIBEREC BLÜHT AUF

Bohéma (Lucie Kašpárková, Ondřej Koplík | DFXŠ)

© Petr Našic

Bohéma (Ensemble | DFXŠ)

© Petr Našic

Hlava opery Divadla F. X. Šaldy vede soubor k vítězstvím a do divadla táhne nové diváky

Martin Doubravský patří k nejvýraznějším dirigentským osobnostem střední generace. Své umělecké působení dlouhodobě spojil s libereckou operou, v jejímž čele stojí jako dirigent a šéf od roku 2002. Pod jeho taktovkou toto regionální umělecké těleso významně překročilo hranice Libereckého kraje.

Na jeho inscenacích se podílí umělci z významných operních domů, dramaturgie a režie je dlouhodobě pozitivně hodnocena diváctvem i odbornou veřejností. Soubor čtyřikrát po sobě zvítězil na nejprestižnějším česko-slovenském operním festivalu Opera Praha. Některé inscenace, v poslední době zvláště Pucciniho Bohéma, se staly velkými oblíbenci operního publika.

Hudební geny se v případě Doubravského držely příkladu jablka, které nepadá daleko od stromu. Martinův otec, Petr Doubravský, byl vynikajícím dirigentem, skladatelem a rovněž dlouholetým šéfem opery. Jeho dědečkem byl světově proslulý český houslista Váša Příhoda.

Cosí nepředvídatelného v tvorbě inscenace

Na úvod nové divadelní sezóny předal Martinovi Doubravskému drobný otázkový čtyřlístek sborista opery Jiří B. Sturz:

Martin Doubravský

© Roman Dobeš

Jste v současnosti nejděle sloužícím šéfem operního souboru v České republice a zároveň jeho dirigentem. Liberecká opera pod vašim vedením dlouhodobě prochází pozoruhodným uměleckým vývojem, který se odráží v řadě ocenění i návštěvnosti. Co Vás v poslední době ve světě opery pod Ještědem nejvíce potěšilo?

Velmi mne těší onen umělecký vývoj, který je potvrzován jednak samotnými návštěvníky, ale též zcela ojedinělou sérií úspěchů na unikátním festivalu Opera, kterou doceníme zřejmě až v budoucnu.

Der Opernchef des F. X. Šaldy-Theaters erzielt mit seinem Ensemble Erfolge und lockt neue Zuschauer ins Opernhaus

Martin Doubravský gehört zu den hervorragendsten Dirigenten seiner Generation. Seine künstlerische Karriere verbindet ihn seit vielen Jahren mit der Oper in Liberec, die er als Dirigent und Leiter seit 2002 führt. Unter seiner Direktion hat das regionale Künstlerensemble die Grenzen der Region Liberec weit überschritten.

An seinen Inszenierungen nehmen Sänger aus renommierten Opernhäusern teil. Die Dramaturgie und Regie wird von den Zuschauern und von den Kritikern positiv bewertet. Viermal hintereinander siegte das Ensemble sogar beim renommiertesten tschechischen Opern-Festival „Opera Praha“. Einige Inszenierungen, in der letzten Zeit beispielsweise die Oper „La Bohème“, fanden großen Beifall beim Opernpublikum.

Die musikalische Begabung wird im Falle von Doubravský von einer Generation an die nächste weitergegeben. Martins Vater, Petr Doubravský, war ein hervorragender Dirigent, Komponist und ebenfalls langjähriger Opernchef. Sein Großvater war der weltbekannte tschechische Violinist Váša Příhoda.

Das Unfassbare an einer Inszenierung

Zum Beginn der neuen Opernsaison bereitete der Opernchorsänger Jiří B. Sturz vier Fragen an Martin Doubravský vor:

Sie sind heute der dienstälteste Chef eines Opernensembles in der Tschechischen Republik und zugleich sein Dirigent. Die Oper in Liberec erlebt unter Ihrer Leitung eine erstaunliche künstlerische Entwicklung, die sich in einer Reihe von Auszeichnungen und hohen Besucherzahlen widerspiegelt. Was hat Ihnen in der Opernwelt unterm Jeschken die größte Freude bereitet?

Die größte Freude ist für mich die künstlerische Entwicklung, die sowohl durch hohe Besucherzahlen, als auch durch die einzigartige Erfolgsserie beim einmaligen Festival „Opera Praha“ bestätigt wird und die wir noch in Zukunft zu schätzen haben werden. Eine Weiterentwicklung erlebt auch die Bühnenästhetik, die wir mit allmählichen Schritten zu aktualisieren versuchen. Ich weiß wohl, dass nicht alle Besucher mit dieser Tendenz immer einverstanden sind, allerdings sehe ich generell eine Bereitschaft, sich einer anderen als traditionellen Auffassung der Opernkunst zu öffnen.

Vývojem prochází též jevištní estetika, kterou se snažíme postupnými kroky aktualizovat. Dobře vím, že ne všichni návštěvníci vždy s touto tendencí souzní, nicméně celkově vnímám čitelný posun v ochotě se otevřít jinému než tradičně konzervativnímu vnímání opery.

Liberecká operní představení stále častěji navštěvují i přeshraniční diváci, zvláště ze Saska (v rámci projektu Mezinárodní spolupráce divadel J-O-Š v Trojzemí jsou k představením pořizovány německé titulky). Téměř miláčkem publika se v poslední době stala liberecká inscenace Bohémy. Jaký je váš recept na takto všestranně úspěšnou inscenaci?

Faktorů, které rozhodnou o tom, zda bude inscenace pozitivně hodnocena, je mnoho. Od rozhodnutí inscenačního týmu, kterou z nespočetných cest při interpretaci díla se vydá, přes správný výběr sólistů až po každodenní pečlivě a zaujatě zkoušení všech umělců. I když jsou však všechny tyto atributy zdárně plněny, stále zůstává cosi nepředvídatelného, co v důsledku rozhodne, zdali se inscenace zrodí na správné planetě.

Co bychom si v nejbližší době neměli v opeře Divadla F. X. Šaldy nechat ujít?

Mou ambicí je, aby každá produkce našeho ansámblu byla taková, aby si ji divák nenechal ujít. Zároveň vím, že typová skladba diváků, stejně jako jejich vkus, je nesmírně široká. Ale jedině maximální profesní kvalitou můžeme dosáhnout toho, aby se člověku, kterému se doteď zdála opera jako žánr absurdní, při návštěvě Janáčka či Rachmaninova třeba zatajil dech.

Na co se z uměleckého hlediska nejvíce těšíte?

Po dlouhých letech se zdá, že se ne příliš dobrá akustika našeho divadla, způsobena nešťastnou přestavbou v šedesátých letech, dočká podstatného zlepšení. Tato naděje mě naplňuje opatrnou radostí, neboť hudba bez správného akustického prostoru je jako maďarský guláš bez papriky.

Do nastávající divadelní sezóny tedy přejeme Martinu Doubravskému a celé liberecké opeře „dost papriky“ a mezi operními diváky samé spokojené gurmány. Apropo, největším „gurmánem“ operního světa byl jak známo Gioacchino Rossini – jeho virtuózní Popelka právě míří na liberecké jeviště. Ale o tom až příště. (jbs/hk)

Die Opernvorstellungen in Liberec werden immer öfter von Zuschauern aus den Nachbarländern besucht, besonders aus Sachsen (im Rahmen des Projektes der internationalen Zusammenarbeit der Theater J-O-Š im Dreiländereck Deutschland – Polen – Tschechien werden zu den Opernvorstellungen deutsche Übertitel bereitgestellt). Die Inszenierung der Oper „La Bohème“ in Liberec wurde sozusagen zum Publikums- liebling. Haben Sie ein Rezept für solch allseits erfolgreiche Inszenierungen?

Es gibt eine Vielzahl von Faktoren, die entscheidend sind, ob eine Inszenierung positiv aufgenommen wird. Von den Entscheidungen des Inszenierungsteams bei der Wahl der vielen Interpretationsmöglichkeiten, über die richtige Solistenwahl bis zur beständig sorgfältigen und engagierten Probenarbeit aller Künstler. Auch wenn alle Anforderungen erfüllt werden, bleibt immer das Unfassbare im Spiel, das entscheidet, ob die Inszenierung auf dem richtigen Planeten „geboren“ wird.

Was sollten wir uns in der kommenden Zeit in der Oper des F. X. Šaldy-Theaters nicht entgehen lassen?

Meine Ambition ist, dass sich unsere Zuhörer keine Produktion unseres Ensembles entgehen lassen. Zugleich weiß ich, dass die Zuschauertypen sowie ihr Geschmack unendlich breit sind. Doch lediglich bei der maximalen professionellen Qualität können wir erreichen, dass ein Mensch, der bis heute die Oper als absurd angesehen hat, beim Besuch von Janáčeks oder Rachmaninows Werken erstaunt zu atmen vergisst.

Worauf freuen Sie sich künstlerisch am meisten?

Nach langen Jahren scheint es, dass die unschöne Akustik unseres Theaters, die durch den unglücklichen Umbau in den sechziger Jahren verursacht wurde, wesentlich verbessert wird. Diese Hoffnung erfüllt mich mit einer vorsichtigen Freude, denn Musik ohne guten akustischen Raum ist wie ungarisches Gulasch ohne Paprika.

Wir wünschen Martin Doubravský und der ganzen Oper Liberec beim Einstieg in die neue Theatersaison „musikalische Würze“ und unter den Zuschauern lauter zufriedene Gourmets. Apropos, der größte Gourmet der Opernwelt war, wie bekannt, Gioacchino Rossini – seine virtuose „La Cenerentola“ wird demnächst auf der Liberecer Bühne zu sehen sein. Diesem Thema widmen wir uns dann in der nächsten Ausgabe. (jbs/hk/pp)

Bohéma (Ensemble | DFXŠ)

„The Walking Z“ (Kurt Neumann, Luisa Jäger | GHT)

© Grzegorz Stosz

„Der Kommissar verschwindet“ (Ensemble | GHT)

© Grzegorz Stosz

VOLLE FAHRT INS DRITTE JAHR

Die trinationale J-O-Š-Kooperation beschert in dritter Spielzeit drei Uraufführungen und viele Höhepunkte

Diese Spielzeit wird eine der trinationalen Höhepunkte im Dreiländereck. Allein vier Inszenierungen werden dabei aus dem Gerhart-Hauptmann-Theater Zittau im Schatten des Oybin gestiftet, die natürlich ebenso auf Reisen in die Partnertheater, also unter die markanten Gipfel von Schneekoppe und Jeschken, gehen sollen wie deren Produktionen hierher eingeladen sind. Immer das Ziel vor Augen, die Grenzen im Dreieck spielerisch zu überwinden – auch als Klischee oder gar am 23. März Handlungssujet.

Klarer Höhepunkt sind natürlich die beiden ersten Uraufführungen des Writer-in-Residence-Projektes, für das die Autoren – der Cottbuser Daniel Ratthei und der Frankfurter Sascha Hargesheimer – für je vier Monate nach Zittau eingeladen wurden, um für das Gerhart-Hauptmann-Theater neue Stücke zu schreiben. Während Ratthei den Auftrag für den TheaterJugendClub und dessen dynamischen trinationalen J-O-Š-Nachwuchs hatte, liefert Hargesheimer gleich drei verschiedene Stücke, die jeweils zeitgleich an den Theatern in Jelenia Góra, Liberec und Zittau zur Aufführung kommen, aber thematisch wie technisch miteinander korrespondieren sollen.

Zuerst das Jugendstück: „The Walking Z“, das Auftragswerk von Daniel Ratthei, wird als Koproduktion des TheaterJugendClubs Zittau samt J-O-Š-Jugend mit dem Schauspielensemble in Regie von David Lennard am 23. März zur Uraufführung kommen. Ratthei, der sich dank intensiver Beschäftigung sehr gut auskennt in den Lebenswelten der Jugend im Osten wie im Netz, führt in die Tiefen eines vermeintlichen Albtraumes, in dem eine Z-wie-Zombie-Apokalypse die Stadt überschwappt und aus allen Erwachsenen apathische Gestalten macht. Eine Katastrophe! Einziger Schutzraum vor der Infektion: das Theater. Aber, wie lange noch?

Ernst danach kann, per Kriminalstück von Sascha Hargesheimer, der Kommissar verschwinden. Und zwar in drei Stücken, an drei Orten, in drei Sprachen, aber immer an der Grenze. Denn er spürt einem Kriminalfall nach, der sich genau im Dreiländereck ereignet hat. Die vollständig kriminalistische Aufklärung des Falls wartet gleichzeitig im Teatr im. Cypriana Kamila Norwida Jelenia Góra, dem Divadlo F. X. Šaldy Liberec und am Gerhart-Hauptmann-Theater Zittau,

PLNOU PAROU DO TŘETÍHO ROKU

Trinacionální kooperační projekt J-O-Š nabízí ve třetí sezóně 3 premiéry a mnoho špičkových akcí

Tato sezóna bude patřit k trinacionálním vrcholům regionu Trojzemí. Vždyť jen Divadlo Gerharta Hauptmanna v Žitavě ve stínu Oybinu zaštiťuje čtyři inscenace, které budou samozřejmě cestovat i do partnerských divadel, tedy pod vrchol Sněžky a Ještědu, stejně jako jejich produkce jsou zvány do Žitavy. Hlavním cílem je stále myšlenka na překonání hranic v Trojzemí hravou formou.

Jednoznačným vrcholem budou samozřejmě obě premiéry projektu Writer-in-Residence, v jehož rámci byli do Žitavy na čtyři měsíce pozváni dva autoři, Daniel Ratthei z Chotěbuzi a Sascha Hargesheimer z Frankfurtu, aby pro Divadlo Gerharta Hauptmanna napsali nové hry. Rattheiovým úkolem bylo vytvořit představení pro Divadelní klub mládeže a jeho dynamický trinacionální dorost J-O-Š. Naproti tomu Hargesheimer dodal hned tři různé hry, které budou uvedeny zároveň v divadle v Jelení Hoře, Liberci a Žitavě a tematicky a technicky spolu budou korespondovat.

Nejprve hra pro mládež „The Walking Z“, zakázka Daniela Rattheie: Premiéra proběhne 23. března a bude koprodukcí Divadelního klubu mládeže včetně dorostu J-O-Š s hereckým souborem. Ratthei, který díky své intenzivní snaze velmi dobře pronikl do života mládeže na východě a do problémů internetu, nás zavede do smyšlené reality, v níž město přepadnou Z (jako Zombie) a ze všech dospělých se stanou apatické stíny. Apokalypsa! Jediný prostor, který poskytuje ochranu před touto infekcí, je divadlo. Ale na jak dlouho ještě?

Teprve potom se může ztratit komisař – v kriminální hře Saschi Hargesheimera. A sice ve třech představeních, na třech místech, ve třech jazycích, ale stále u hranic. Komisař totiž vyšetřuje případ, který se stal právě v Trojzemí. Kriminalistické objasnění případu proběhne zároveň v Divadle Cypriana Kamila Norwida v Jelení Hoře, v Divadle F. X. Šaldy v Liberci (režie: Jiří Hájek) a v Divadle Gerharta Hauptmanna v Žitavě v režii umělecké ředitelky Dorotty Szalma. Návštěvníky všech tří představení očekávají tři rozdílné zážitky. I bez věšteckých schopností se dá předpokládat, že v den premiéry bude celý divadelní svět sledovat Trojzemí.

hier in Regie der Schauspielintendantin Dorotty Szalma. Besucher aller drei Aufführungen können dabei mit drei verschiedenen Erlebnissen rechnen. Es braucht keine prophetischen Fähigkeiten, um vorherzusagen, dass an diesem Tag die Theaterwelt ins Eck schauen wird.

Großer Mai als Finale

Zuvor werden zwei andere Premieren als exklusive J-O-Š Produktionen für Aufmerksamkeit sorgen, einmal für Kinder, ein anders Mal für Erwachsene. Das Kinderstück „Ach du heiliger Bimbam!“ kann man durchaus als Uraufführung, aber auch als Weihnachtspäsent verstehen, denn die mobile Produktion für junge Leute ab drei bietet ab dem 2. Dezember Kinderlieder zum Mitsingen, eingebettet in eine kleine Geschichte und wie der „Berggeist“ mit Gästen aus Deutschland, Tschechien und Polen, die neben Songs aus ihren Heimatländern auch Ausflüge in andere Länder und Sprachen unternehmen. Das Spektrum, welches Musiker und Komponist Christian Fischer als Musikalischer Leiter erwählt und einstudiert, reicht dabei weit über die Adventszeit hinaus.

Spannend wird es auch am 16. Februar und „Auf hoher See“, denn die Farce von Sławomir Mrożek führt in eine echte Dreiecks- wie Grenzsituation: Ein kleines Boot auf dem Ozean mit drei Überlebenden einer Schiffskatastrophe, die nichts mehr zu essen haben – so sich also einer opfern muss, damit die anderen beiden (vielleicht) gerettet werden können. Zur Auswahl stehen ein dicker Wichtiger, ein überflüssiger Schmächtiger und ein mittlerer Mittler. Bei der kannibalistischen (oder humanen?), aber auf jeden Fall demokratischen wie unmoralischen Abstimmung bedarf es einer Zwei-Drittel-Mehrheit.

Regie führt Mrożeks Landsmann Grzegorz Stosz, der in Łódź studierte und daher als bekennender Jerzy-Grotowski-Fan gilt und für den Spielfilm „Heavy Mental“ mit dem „Munk-Award“ für das beste polnische Regiedebüt ausgezeichnet wurde. Er inszenierte auch die vorjährige Uraufführung des trinationalen Jugendstücks „House at the Crossroads 2.0“ im Rahmen des 7. J-O-Š Theaterfestivals. Die Ausstattung übernimmt hingegen David Marek aus Prag, der sowohl am dortigen Nationaltheater als auch in Liberec schon etliche Produktionen vorweisen kann, dem schon Ausstellungen gewidmet wurden und der auch fürs Fernsehen arbeitet. Außerdem ist er als Architekt in Indien und den USA tätig.

Vergessen wir nicht den Mai, an dessen Ende einerseits die Stadt Zittau per Bürgerentschied die Zuneigung zum ambitionierten europäischen Kulturhauptstadtprojekt ehrlich erlassen lassen will, andererseits sich bereits zum achten Mal der Theaterkreis im Dreiländereck schließt: mittels dem 8. trinationalen Theaterfestival J-O-Š vom 22. bis 26. Mai im Gerhart-Hauptmann-Theater – wie bewährt mit Gastspielen aus den beiden Partnertheatern aus Jelenia Góra und Liberec und anderen Theatern aus Polen und Tschechien sowie einem exklusiven Gastland, samt mehrsprachigen Übertitel und Werkeinführungen als generellem Markenzeichen. Hier lassen sich dann „Der Kommissar verschwindet“ (am Eröffnungsabend) und „The Walking Z“ vergleichend betrachten. In der Woche zuvor treffen sich jedoch die Theater bereits eine halbe Stunde neißaufwärts – beim Partnerfestival „WTF?!“ in Liberec vom 17. bis 19. Mai 2019. Nach diesem Mai und dieser Spielzeit wird man sehen, welche Kraft die Schauspielbühnen zum Kennenlernen und Zusammenwachsen in dieser Mitte Europas leisten können. (em)

Velké finále v květnu

Ještě předtím se o pozornost postarají dvě exkluzivní produkce J-O-Š, jedna pro děti a druhá pro dospělé. Představení pro děti s názvem „Ach, to svaté bimbání!“ bude nejen premiérou, ale také vánočním dárkem. Nabízí totiž malé povídaní o tom, jak Duch hor s hosty z Německa, Česka a Polska podnikne výlety do jejich zemí a jazyků spojené se zpěvem písniček pro děti, a navíc ještě navštíví další země, např. Švédsko nebo Španělsko. Představení poběží od 2. prosince a je určeno dětem od 3 let, které si chtějí společně zazpívat. Hudební vedoucí projektu, muzikant a skladatel Christian Fischer vybral a nastudoval široké spektrum písní, které zdaleka nepatří jen k adventní době.

Napínavé to bude také 16. února „Na širém moři“, protože tato fraška Sławomira Mrożka nás zavede nejen do trojúhelníku, ale také do hraniční situace: Tři tosečníci přežili ztroskotání lodi na malém člunu uprostřed oceánu, nemají už co jíst. Jeden musí být obětován, aby ostatní dva (snad) mohli být zachráněni. Vybrat je třeba mezi tlustým panem Důležitým, hubeným panem Zbytečným a panem Prostředníkem střední postavy. Kanibalistické (nebo snad humánní?), každopádně však demokratické, ale také nemorální hlasování musí skončit dvoutřetinovou většinou.

Hru režiruje Mrożkův krajan Grzegorz Stosz, který studoval v Lodži a je proto považován za uznávaného příznivce Jerzyho Grotowského. Je nositelem ceny „Munk-Award“ za nejlepší polský režijní debut s filmem „Heavy Mental“. Režiroval také loňskou premiéru trinacionální hry pro mládež „House at the Crossroads 2.0“ v rámci 7. ročníku festivalu J-O-Š. Scénografie se ujal David Marek z Prahy, který má už zkušenosti jak z pražského Národního divadla, tak z Liberce, několikrát vystavoval a pracuje i pro televizi. Kromě toho je činný také jako architekt v Indii a v USA.

Nesmíme zapomenout na květen, kdy proběhnou dvě velké události. Jednak mají obyvatelé Žitavy v lidovém hlasování posoudit, zda se město bude ucházet o ambiciózní titul Evropské město kultury, jednak se již po osmé uzavírá divadelní kruh Trojzemí: Od 22. do 26. května proběhne v Divadle Gerharta Hauptmanna již 8. ročník Trinacionálního divadelního festivalu J-O-Š. Jak je zvykem, budou zde hostovat obě partnerská divadla, jak z Jelení Hory, tak z Liberce, a navíc ještě divadlo z jedné exkluzivní hostující země. Obchodní značkou celé akce se již staly vícejazyčné titulky a úvody k představením. Zde bude možno zhlédnout a porovnat hry „Komisař mizí“ (zahajovací večer) a „The Walking Z“. Již o týden dříve se ale všechna divadla sejdou o půl hodiny cesty dále proti proudu Nisy na partnerském festivalu „WTF?!“: Ten se odehraje v Liberci od 17. do 19. května 2019. Po letošním květnu a po skončení této sezóny se ukáže, jakou silou disponují divadla při vzájemném poznávání a sblížení tohoto regionu ve středu Evropy. (em/hn)

„Auf hoher See“ (David Thomas Pawlak, Markus Weickert, Klaus Beyer | GHT)

„Mit dem Berggeist um die Welt“ © Paweł Sosnowski

„Schwein gehabt!“ © ZTA

„Mučedník“ © Roman Dobeš

- 04.10.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Panna Orleánská**
 opera | Petr Iljič Čajkovskij
- 06.10.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Dvě vdovy**
 opera | Bedřich Smetana
- 09.10.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Dvě vdovy**
 opera | Bedřich Smetana
- 10.10.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Noc v Benátkách**
 opereta | Johann Strauss
- 12.10.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
Úklady a Láska
 drama | Friedrich Schiller
- 19:30 | GHT Zittau | Foyer
Was geht uns das an? #2025
 Diskussion zur Zittauer Kulturhauptstadtbewerbung
- 20.10.** 10:30 | Schlesisches Museum Görlitz
Mit dem Berggeist um die Welt
 Musikalisches Mitmachtheater für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 24.10.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Bohéma**
 opera | Giacomo Puccini
- 30.10.** 09:15 | GHT Zittau | Foyer
 👁️ **Stückeführender Workshop**
 mit Regisseur Fred Apke
- 10:00 | GHT Zittau
 👁️ **Schwein gehabt! Eine Schweinerei**
 Animationstheater für Kinder ab 7 Jahren
 Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze
- 03.11.** 19:00 | Malé divadlo Liberec
Mučedník
 drama | Marius von Mayenburg
 vhodné od 13 let
- 08.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Bohéma**
 opera | Giacomo Puccini
- 11.11.** 16:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Panna Orleánská**
 opera | Petr Iljič Čajkovskij
- 14.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Rigoletto**
 opera | Giuseppe Verdi
- 20.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Noc v Benátkách**
 opereta | Johann Strauss
- 23.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
Úklady a Láska
 drama | Friedrich Schiller
- 24.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Popelka**
 opera | Gioacchino Rossini
- 25.11.** 11:00 - 14:00 | GHT Zittau
Internationales KinderMärchenFest
 mit der tschechischen Kindertanzgruppe Elillo
- 27.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Noc v Benátkách**
 opereta | Johann Strauss
- 28.11.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Dvě vdovy**
 opera | Bedřich Smetana
- 01.12.** 16:00 | Herrnhuter Sterne Manufaktur
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 19:00 | Malé divadlo Liberec
Mučedník
 drama | Marius von Mayenburg
 vhodné od 13 let
- 02.12.** 15:00 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 09.12.** 10:00 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 11.12.** 09:30 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 12.12.** 09:30 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
Úklady a Láska
 drama | Friedrich Schiller
- 17.12.** 10:30 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 18.12.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Popelka**
 opera | Gioacchino Rossini
- 20.12.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
Úklady a Láska
 drama | Friedrich Schiller
- 21.12.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Noc v Benátkách**
 opereta | Johann Strauss
- 23.12.** 15:00 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 29.12.** 10:00 | GHT Zittau | Foyer
Ach du heiliger Bimbam!
 Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
- 19:30 | GHT Zittau
 👁️ **Cabaret**
 Musical | Fred Ebb und John Kander
 Wiederaufnahme
- 30.12.** 19:30 | GHT Zittau
 👁️ **Cabaret**
 Musical | Fred Ebb und John Kander

- 👁️ S německými a/nebo polskými titulky | Z niemieckimi i/lub polskimi napisami | Mit deutschen und/oder polnischen Übertiteln
- 👁️ S německými a/nebo českými titulky | Z niemieckimi i/lub czeskimi napisami | Mit deutschen und/oder tschechischen Übertiteln
- 👁️ S českými a/nebo polskými titulky | Z českými i/lub polskimi napisami | Mit tschechischen und/oder polnischen Übertiteln